

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 56

(Prot. Nr.33, 3.§)

2012.gada 13.jūlijā

Par tirgus dalībnieku apvienošanos

Lieta Nr.1516/12/03.02./8

Par SIA „Swedbank Līzings” un SIA „Hipolīzings” apvienošanos

Konkurences padome 22.06.2012. saņēma SIA „Swedbank Līzings” pilnvarotās personas Māra Mančinska iesniegto ziņojumu par apvienošanos, SIA „Swedbank Līzings” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „Hipolīzings” (turpmāk – Ziņojums).

Iepazīstoties ar Ziņojumu un tam pievienotajiem dokumentiem, Konkurences padome konstatēja, ka ir izpildītas Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanos” prasības (turpmāk tekstā – Noteikumi) un atbilstoši Konkurences likuma 16.panta pirmajai daļai pilna Ziņojuma iesniegšanas datums ir 2012.gada 22.jūnijs.

SIA „Swedbank Līzings” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003240524, tās juridiskā adrese – Balasta dambis 1a, Rīga.

SIA „Hipolīzings” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003616329, tās juridiskā adrese – Doma laukums 4, Rīga.

Izvērtējot Ziņojumā sniegto un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Apvienošanās dalībnieki

- 1.1. **SIA „Swedbank Līzings”** vienīgais dalībnieks ir “Swedbank” AS, kas, savukārt pilnībā pieder Zviedrijā reģistrētajai akciju sabiedrībai “Swedbank” AB.

SIA „Swedbank Līzings” galvenie darbības veidi ir finanšu un operatīvais līzings, faktoringis un finanšu starpniecību papildinoša darbība.

„Swedbank” AS ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr.40003074764 reģistrēta akciju sabiedrība, tā veic banku pamatdarbību un 99,9997% pieder „Swedbank” AB. Atbilstoši statūtiem „Swedbank” AS ir šādi darbības veidi:

- cita monetārā starpniecība,
- citas finanšu pakalpojumu darbības,
- finanšu noma,
- cetur neklasificētas finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu,
- finanšu pakalpojumus papildinošas darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu,
- citas finanšu pakalpojumu papildinošas darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu, tajā skaitā arī: 1) noguldījumu un citu apsaimniekojamo līdzekļu piesaistīšana, 2) kreditēšana, arī saskaņā ar finanšu līzingu noteikumiem, 3) skaidras un bezskaidras naudas maksājumu veikšana, 4) bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu izlaišana un apkalpošana, 5) tirdzniecības savā vai klienta vārdā ar naudas tirgus instrumentiem (čekiem, vekseliem, depozītu sertifikātiem u.c.), valūtu, finanšu līgumiem, vērtspapīriem, 6) uzturēšanas operācijas (trasts), 7) vērtspapīru glabāšana un pārvaldīšana, 8) garantiju, galvojumu un citu tādu saistību aktu izsniegšana, ar kuriem uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, 9) vērtību glabāšana, 10) konsultācijas klientiem finansiāla rakstura jautājumos, 11) skaidras naudas inkasācija, 12) citas banku operācijas (darījumus), kuras a/s „Swedbank” atļauts veikt saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas a/s „Swedbank” izsniegto licenci banku operāciju veikšanai, 13) citas darbības, kuru veikšanai a/s „Swedbank” izmanto licenci, 14) citus darījumus, kuri pēc būtības ir līdzīgi iepriekšminētajām banku operācijām un kuru veikšana ir saskaņota ar Finanšu un kapitāla tirgus komisiju.

„Swedbank” AS ir tiesības veikt arī citu komercdarbību, citus darījumus un operācijas, kas nepieciešamas tās darbības mērķu īstenošanai, ja spēkā esošajos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

„Swedbank” AS ir *tieša izšķiroša ietekme*:

- a) SIA „Swedbank Līzings”
- b) „Swedbank Atklātais Pensiju Fonds” AS

„Swedbank Atklātais Pensiju Fonds” AS ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr.40003606528 reģistrēta akciju sabiedrība, kuras vienīgais darbības veids ir pensiju uzkrāšana.

„Swedbank” AB ir Zviedrijā reģistrēta akciju sabiedrība ar reģistrācijas Nr.5020177753. Koncerns ir finanšu institūcija, kas piedāvā pakalpojumus fiziskām personām, kapitālsabiedrībām un organizācijām Skandināvijā un Baltijas valstīs. „Swedbank” AB darbības veidi ir:

- Naudas līdzekļu aizdošana, bondu vai citu līdzīgu aizdevuma instrument izdošana;
- Finansēšana;
- Maksājumu veikšana;
- Garantiju izdošana;
- Dalība vērtspapīru emisijā;
- Finanšu konsultācijas;
- Individuālo seifu lietošanas pakalpojumi;

- Vērtspapīru turēšana;
- Akreditīvu pakalpojumi
- Valūtu darījumi
- Kredītu informācijas sniegšana

SIA „Swedbank Līzings” ir tieša izšķiroša ietekme:

- a) SIA “Swedbank Īpašumi” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003552687 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, (100% pieder SIA „Swedbank Līzings”), tās darbības veids ir sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana.
- b) SIA “Swedbank Autoparku Vadība” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003359984 reģistrētasabiedrība ar ierobežotu atbildību(100% pieder SIA „Swedbank Līzings”). Tās darbības veidi ir:
 - Cita monetārā starpniecība
 - Iznomāšana un ekspluatācijas līzings
 - Automobiļu iznomāšana un ekspluatācijas līzings
 - Lauksaimniecības mašīnu un iekārtu iznomāšana un ekspluatācijas līzings
 - Automobiļu pārdošana
 - Automobiļu apkope un remonts
 - Automobiļu detaļu un piederumu pārdošana
 - Reklāmas pakalpojumi

Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē visas 1.1.punktā uzskaitītas komercsabiedrības uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku.

1.2. **SIA „Hipolīzings”** vienīgais dalībnieks ir VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un tai nav tieša vai netieša izšķiroša ietekme nevienā uzņēmumā. Atbilstoši SIA „Hipolīzings” pārskatam par 2011.gadu, tā pamatdarbības veidi ir nomas ar izpirkuma tiesībām, aizdevuma un faktoringa pakalpojumu sniegšana, bet kopumā atbilstoši statūtiem sabiedrība veic šādu komercdarbību:

- Finanšu līzings
- Pārējā kredītu izsniegšana
- Pārējā citur nekvalificētā finanšu starpniecība
- Finanšu starpniecību papildinoša darbība, izņemot apdrošināšanu un pensiju finansēšanu
- Automobiļu iznomāšana
- sava nekustamā īpašuma izīrēšana un iznomāšana
- Pārējo transporta līdzekļu iznomāšana
- Ūdens transporta līdzekļu iznomāšana
- Gaisa transporta līdzekļu iznomāšana
- Lauksaimniecības mašīnu un iekārtu iznomāšana
- Celtniecības mašīnu un iekārtu iznomāšana
- Biroja tehnikas iznomāšana
- Mašīnu un iekārtu iznomāšana un individuālās lietošanas priekšmetu un sadzīves aparatūras un iekārtu iznomāšana
- Citur neklasificētu mašīnu un iekārtu iznomāšana
- Citur neklasificētu individuālās lietošanas priekšmetu un sadzīves aparatūras un iekārtu iznomāšana

- Pārējā citur neklasificētā komercdarbība;
- Pārējo pakalpojumu sniegšana.

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk – LHZB) dalībnieks ir Latvijas valsts; bankas galvenais darbības mērķis ir atbalstīt Latvijas ekonomisko attīstību atbilstoši tās komercdarbības veidiem.

Atbilstoši statūtiem LHZB komercdarbības veidi ir šādi:

- Cita monetārā starpniecība
- Līdzekļu izvietošana trastos, fondos un līdzīgās finanšu vienībās
- Citas finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu
- Citi kreditēšanas pakalpojumi
- Finanšu pakalpojumu un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības
- Cita finanšu starpniecība
- Finanšu tirgus vadīšana
- Uzskaites, grāmatvedības un audita un revīzijas pakalpojumi, konsultēšana nodokļu jautājumos
- Konsultēšana komercdarbībā un vadzinībā.

LHZB ir tiesīga veikt arī citus komercdarbības veidus Kredītiestāžu likumā noteiktajā kārtībā, t.sk. skaidras naudas inkasāciju.

LHZB ir tieša izšķiroša ietekme:

- a) SIA „Hipolīzings” (100%),
- b) SIA „Hipotēku bankas Nekustamā īpašuma aģentūra” (100%). Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, vienotās reģistrācijas Nr. 40003426895, darbības veidi:
 - Nekustamā īpašumu pirkšana un pārdošana
 - Nekustamā īpašumu mērķprojekti
 - Nekustamā īpašumu pārvaldīšana
 - Starpniecība darbībā ar nekustamo īpašumu
- c) SIA „Riska investīciju sabiedrība”(100%) . Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, ar vienotās reģistrācijas 40003952445, darbības veidi:
 - Finanšu starpniecība
 - Finanšu starpniecību papildinoša darbība, izņemot apdrošināšana un pensiju finansēšana
 - Konsultēšana komercdarbībā un vadībinībā

LHZB ir netieša izšķiroša ietekme:

- a) SIA „Vārmes rapsis” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003639139 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (58% kapitāldaļu pieder SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra”), darbības veidi:
 - Pārtikas produktu un dzērienu ražošana
 - Ražas pirmapstrāde realizācijai tirgū ar lauksaimniecības ievirzi
 - Glabāšana un noliktavu saimniecība
 - Graudu malšanas produktu ražošana

Saskaņā ar Lursoft bāzē pieejamo informāciju¹, 19.10.2011. ir uzsākts uzņēmuma likvidācijas process. Minētais apstāklis, ņemot vērā sabiedrības darbības veidus, neietekmē tirgus dalībnieku apvienošanās izvērtēšanu.

- b) SIA „Tilžas rapsis” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003638985 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (86,01% kapitāldaļu pieder SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra”), darbības veidi:
- Pārtikas produktu un dzērienu ražošana
 - Ar augkopību saistīti pakalpojumi, daiļdārzniecība
 - Glabāšana un noliktavu saimniecība
 - Graudu malšanas produktu ražošana

- c) SIA „Rīgas centra Namu pārvalde” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003266805 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (100% kapitāldaļu pieder SIA „Riska investīciju sabiedrība”), darbības veids – nekustamo īpašumu apsaimniekošana.

- d) SIA „CORD” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 50003158071 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (100% kapitāldaļu pieder SIA „Riska investīciju sabiedrība”), darbības veidi:
- Koka zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana;
 - Finiera lokšņu ražošana, saplākšņu ražošana, līmēto plātņu, skaidu plātņu, šķiedru plātņu un citu paneļu ražošana
 - Koka celtniecības un galdniecības izstrādājumu ražošana
 - Koka taras ražošana
 - Mēbeļu ražošana

Saskaņā ar Lursoft datu bāzē pieejamo informāciju², 03.03.2010. ir ierosināts uzņēmuma maksātnespējas process. Minētais apstāklis, ņemot vērā sabiedrības darbības veidus, neietekmē tirgus dalībnieku apvienošanās izvērtēšanu.

- e) AS „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo Fondi” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40003403040 reģistrēta akciju sabiedrība (83% kapitāldaļu pieder SIA „Riska investīciju sabiedrība”), darbības veidi:
- brokeru operācijas ar vērtspapīriem, fondu pārvaldīšana, t.sk., ieguldījumu pārvaldes pakalpojumu sniegšana un valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšana
 - Pārējā citur neklasificētā finansu starpniecība
 - Pensiju finansēšana
 - Apdrošināšanu un pensiju finansēšanu papildinoša darbība

- f) SIA „Hipo apdrošināšana” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienotās reģistrācijas Nr. 40103448969 reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (100% kapitāldaļu pieder AS „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo Fondi””), darbības veidi:
- Apdrošināšanas aģentu un brokeru darbība

¹ <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/varmes-rapsis>

² <https://www.lursoft.lv/lapsaext?act=id=90003278>

- Apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu papildinoša darbība
- Pārējā apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu papildinoša darbība

Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē visas 1.2. punktā uzskaitītās komercsabiedrības uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku.

2. Apvienošanās veids

Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto „*Tirgus dalībnieku apvienošanās ir (..) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (..) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem.*”

Paredzēts, ka darījuma rezultātā SIA „Swedbank Līzings” iegādāsies no LHZB visas SIA „Hipolīzings” kapitāla daļas un prasījumus pret SIA „Hipolīzings”, iegūstot tiešu izšķirošu ietekmi pār SIA „Hipolīzings” un kļūstot par vienīgo tā dalībnieku – 100% kapitāla daļu īpašnieku.

Pirms apvienošanās LHZB ir izšķiroša ietekme pār SIA „Hipolīzings” - pieder 100% pamatkapitāla.

Darījums tiek veikts pamatojoties uz Eiropas Komisijas 2009.gada 19.novembra lēmumā valsts atbalsta lietā NN 60/2009, ar kuru apstiprināja 2009.gadā veikto Hipotēku Bankas pamatkapitāla palielinājumu ar nosacījumu, ka līdz 2013.gada beigām pilnībā tiek pārtraukta Hipotēku Bankas komercdarbība.

Ministru kabinets 2011.gada 1.novembrī apstiprināja VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” pārdošanas stratēģiju, kura cita starpā paredzēja komercdaļas aktīvu pārdošanu ar iepriekšēju pretendentu atlasīti. VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” komercdaļas aktīvos cita starpā ietilpst VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” piederošās visas SIA „Hipolīzings” kapitāla daļas un prasījums pret SIA „Hipolīzings”.

SIA „Swedbank Līzings” vienīgais dalībnieks AS „Swedbank” iesniedza piedāvājumu VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” komercdaļas aktīvu un saistību, t.sk. SIA „Hipolīzings” kapitāla daļu, pirkšanai un apliecināja savu vēlmi turpināt piedalīties minētajā atsavināšanas procesā.

Ministru kabinets 2012.gada 17.janvārī, izskatot informāciju par Hipotēku Bankas komercdaļas pārdošanas stratēģijas īstenošanu, atbalstīja sarunu turpināšanu cita starpā par SIA „Hipolīzings” kapitāla daļu un prasījumu pret to atsavināšanu, uzaicinot atbilstošos investorus piedalīties nākamajā izsoles stadijā – veikt padziļināto izpēti.

SIA „Swedbank Līzings” ir veikusi padziļināto izpēti attiecībā uz SIA „Hipolīzings” un 2012. gada 16. martā ir iesniegusi savu gala piedāvājumu, apliecinot vēlmi iegādāties SIA „Hipolīzings” kapitāla daļas un prasījumus pret SIA „Hipolīzings”.

Ministru kabinets 2012. gada 19. jūnijā apstiprināja VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” komercdaļas aktīvu un saistību 5. (piektās) paketes pārdošanu iegūstošajai sabiedrībai, tostarp attiecībā uz SIA „Hipolīzings”.

Apvienošanās darījums netiks pabeigts, pirms Konkurences padomes lēmuma par konkrēto apvienošanu. Bez tam, SIA „Hipolīzings” un tam izsniegtais finansējums uzskatāms par kredītiestādes uzņēmumu Kredītiestāžu likuma izpratnē, kura atsavināšanai nepieciešama Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauja. Arī tā tiks saņemta pirms darījuma pabeigšanas.

Apvienošanās rezultātā (*)

3. Ziņojuma iesniegšanas pienākums

Apvienošanās ir paziņojuma saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikto: „*Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei pilnu ziņojumu, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 25 miljoniem latu.*”

Saskaņā ar Ziņojumā norādīto un apvienošanās dalībnieku gada pārskatos pieejamo informāciju, “Swedbank” grupas kopējais neto apgrozījums Latvijā 2011.gadā bija 136,50 milj.Ls un SIA „Hipolīzings” apgrozījums – 2,77 milj.Ls. LHZB apgrozījums netiek ņemts vērā, jo LHZB darījuma rezultātā zaudē izšķirošo ietekmi pār SIA „Hipolīzings”, un atbilstoši Noteikumu 11.punktam apgrozījuma aprēķinā neņem vērā tā tirgus dalībnieka neto apgrozījumu, kurš pēc apvienošanās zaudē izšķirošo ietekmi. Līdz ar to apvienošanās dalībnieku iepriekšējā finanšu gada kopējais uz darījumu attiecināmais neto apgrozījums pārsniedz 25 miljonu latu sliekšni, izpildās Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā paredzētais kritērijs un pirms apvienošanās ir pienākums iesniegt Ziņojumu Konkurences padomei.

4. Konkrētie tirgi

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „*konkrētais tirgus – konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu*”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „*konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt ar šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības*”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „*konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām*”.

Atbilstoši Noteikumu 2.punktam, apvienošanās rezultātā ietekmētais tirgus ir: 1) konkrētais tirgus, kurā darbojas apvienošanās iesaistītie tirgus dalībnieki; 2) ar konkrēto tirgu, kurā darbojas viens no apvienošanās iesaistītiem tirgus dalībniekiem, vertikāli saistīts tirgus, kurā darbojas cits apvienošanās iesaistīts tirgus dalībnieks.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas praksi banku pakalpojumus no pieprasījuma puses var sadalīt šādos lielos sektoros: 1) pakalpojumi privātpersonām (*retail banking*) – pakalpojumi, kas sniegti privātpersonām/ mājsaimniecībām/ maziem uzņēmumiem un sastāv no noguldījumiem, aizdevumiem (ieskaitot kredītkartes), fondiem un citiem aktīvu pārvaldīšanas veidiem; 2) pakalpojumi juridiskajām personām (*corporate banking*) – pakalpojumi korporatīvajiem klientiem, t.sk., pakalpojumu sniegšana noguldījumiem, aizdevumiem, starptautiskiem maksājumiem, kredītvēstulēm un ieteikumiem saistībā ar apvienošanās un sabiedrību iegūšanu; 3) finanšu pakalpojumi (*financial market services*) – akciju un obligāciju, derivatīvu, forex, valūtas tirdzniecība u.c.. 4) faktoringa (*factoring*) – apgrozāmo līdzekļu kreditēšana pret debitoru parādiem.

Konkurences padome, vērtējot banku pakalpojumu tirgu lietā no piedāvājuma puses, atzinusi³, ka to var sadalīt šādos tirgus segmentos: 1) noguldījumu tirgus segments; 2) izsniegto kredītu tirgus segments; 3) faktoringa pakalpojumu tirgus segments; 4) līzinga pakalpojumu tirgus segments; 5) valsts fondēto pensiju

³ Lēmums Nr.119 Par VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un a/s „Parex banka” apvienošanas 22.11.2008, http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2008/A119_2211.pdf

pakalpojumu tirgus segments u.c. segmentos, atkarībā no attiecīgas bankas sniegtajiem pakalpojumiem.

Ziņojuma iesniedzējs norāda, ka plānotā apvienošanās var ietekmēt šādus tirgus: finanšu līzings, operatīvā līzings, faktoringa tirgus.

4.1. Saskaņā ar Ziņojumā iesniegto SIA „Swedbank Līzings” galvenie darbības veidi ir finanšu un operatīvais līzings, faktoringa un finanšu starpniecību papildinoša darbība.

Uzņēmumi, kuros SIA „Swedbank Līzings” ir tieša izšķiroša ietekme, darbību veic sava vai nomātā nekustamā īpašuma izīrēšanas un pārvaldīšanas tirgū Latvijā, kā arī finanšu un operatīvā līzings, pilna servisa līzings tirgū.

SIA „Swedbank Līzings” mātes sabiedrība „Swedbank” AS ir universāla banka, kuras pakalpojumu klāstā ir šādi produkti: 1) dažādi aizdevumi (komercakredīti, hipotekārie un patēriņa aizdevumi, overdrafti u.c.); 2) noguldījumi (termiņnoguldījumi, krājkonti, pieprasījuma noguldījumi); 3) norēķinu pakalpojumi (nacionālie un starptautiskie naudas pārskaitījumi, skaidras naudas iemaksas un izmaksas, darījumu konti, čeki u.c.); 4) maksājumu kartes (debitkartes un kredītkartes), 5) citi finanšu pakalpojumi un tos papildinošas darbības, kā arī citi bankas pakalpojumi.

4.2. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto informāciju un 2011.gada pārskatu SIA „Hipolīzings” pamatdarbības veidi ir nomas ar izpirkuma tiesībām, aizdevuma un faktoringa pakalpojumu sniegšana, finanšu un operatīvais līzings, kā arī finanšu starpniecību papildinoša darbība.

4.2.1. SIA „Hipolīzings” mātes sabiedrība LHZB ir universāla banka, kuras pakalpojumu klāstā ir šādi produkti: 1) dažādi aizdevumi, tai skaitā banka piedāvā arī specializētos kredītus valsts un Eiropas Savienības atbalsta programmās; 2) noguldījumi (termiņnoguldījumi, krājkonti, pieprasījuma noguldījumi); 3) norēķinu pakalpojumi (nacionālie un starptautiskie naudas pārskaitījumi, skaidras naudas iemaksas un izmaksas, darījumu konti, čeki u.c.); 4) maksājumu kartes (debitkartes un kredītkartes), kā arī citi bankas pakalpojumi.

4.2.2. VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” saistīto uzņēmumu pakalpojumus un darbības veidus skat. Lēmuma 1.2. punktā.

Ņemot vērā abu apvienošanās dalībnieku, kā arī to saistīto uzņēmumu darbības veidus, darījuma rezultātā tiks ietekmēti līzings un faktoringa tirgus.

Līzings tirgus.

Kā norāda Ziņojuma iesniedzējs, lielākā daļa Latvijas līzings uzņēmumu (t.sk. Latvijas Līzings devēju asociācijas biedri, kas sastāda aptuveni 90% no kopējā līzings un faktoringa tirgus) ir universālas līzings kompānijas, kas piedāvā saviem klientiem pilnu līzings pakalpojumu klāstu. Piedāvātie līzings pakalpojumi klasiski ietver gan finanšu, gan operatīvo līzingu pēc finansēšanas veida, gan jaunu un lietotu automašīnu, komerctransporta un industriālās tehnikas, u.c. līzingu pēc līzings objekta veida.

Neatkarīgi no līzings objekta veida, līzings devējs iegādājas no trešās personas līzings ņēmēja izraudzītu lietu un nodod to līzings ņēmēja lietošanā apmaiņā pret līgumā noteiktajiem maksājumiem. Apvienošanās dalībnieku ieskatā nav nepieciešamība līzings pakalpojuma tirgu iedalīt sīkākos konkrētajos tirgos pēc līzings objektu veidiem.

Finanšu līzings gadījumā klients līzings perioda laikā izpērk līzings objektu un līzings perioda beigās kļūst par tā īpašnieku. Savukārt, operatīvā līzings (nomas) gadījumā klients līzings objektu neizpērk pilnībā, bet transportlīdzeklis tiek nodots klienta lietošanā līdz līzings termiņa beigām.

No piedāvājuma (līzings kompāniju) viedokļa operatīvo un finanšu līzingu var uzskatīt par savstarpēji aizvietojamiem pakalpojumiem, jo abos gadījumos līzings kompānija veic pilnu samaksu par līzings objektu tā pārdevējam un līzings perioda laikā saglabā īpašumtiesības uz līzings objektu. Tomēr no pieprasījuma, t.i. klientu, puses minētie līzings veidi var nebūt aizvietojami, ņemot vērā darījuma mērķi – iegūt objektu īpašumā vai tikai lietošanā uz zināmu laiku. Tādēļ līzings pakalpojuma tirgus no pieprasījuma viedokļa būtu iedalāms sīkāk pēc finansēšanas veida, proti, finanšu līzings tirgus un operatīvā līzings tirgus. Šāds līzings tirgus dalījums atbilst arī līdzšinējiem Eiropas Komisijas lēmumiem⁴.

Faktoringa tirgus

Ziņojuma iesniedzējs norāda, ka atbilstoši faktoringa būtībai, faktoringa kompānija kreditē klientu ar apgrozāmajiem līdzekļiem, pretī saņemot prasījumus pret klienta debitoriem. Faktoringa pakalpojumus piedāvā lielākā daļa Latvijas līzings kompāniju, tomēr pakalpojuma specifiskas dēļ to varētu uzskatīt par atsevišķu konkrēto tirgu. Faktoringa kā atsevišķs konkrētais tirgus arī ticis definēts vairākos Eiropas Komisijas lēmumos⁵.

Ņemot vērā iepriekš minēto, šīs lietas ietvaros tiek definēti šādi konkrētās preces tirgi: operatīvā līzings tirgus, finanšu līzings tirgus, faktoringa tirgus.

Latvijas teritorijā piedāvājuma un pieprasījuma tendences, administratīvās un citas barjeras ir līdzīgas, kā arī konkurences apstākļi konkrēto pakalpojumu tirgū ir līdzvērtīgi visiem tirgus dalībniekiem. Attiecībā gan uz līzings, gan faktoringa pakalpojumiem arī Eiropas Komisija savos lēmumos ir norādījusi, ka tie atbilst vietējam ģeogrāfiskajam tirgum.

Konkurences padome piekrītot ziņojuma iesniedzēja argumentiem un ņemot vērā, ka tiesiskais regulējums konkrētās preces tirgos visā Latvijas teritorijā ir vienāds, par konkrēto ģeogrāfisko tirgu šīs lietas ietvaros definē Latvijas Republikas teritoriju.

5. Ietekmes uz konkurenci izvērtējums

Ziņojumā norādīts (*)

5.1. Līzings tirgus

Saskaņā ar Ziņojuma iesniedzēju minēto, portfeļa apjoms izsaka līzings kompānijas peļnītspēju un ietekmi konkrētajā tirgū. Klienta procentu maksājums nav saistīts ar līgumu skaita vienībām, bet ir tieši un nepastarpināti atkarīgs no līguma

⁴ EK 01.12.2008. lēmums lietā nr. COMP/M.5263 „Deutsche Bank London / Lloyds TSB Bank / Antin Infrastructure Partners (BNP Paribas) / Porterbrook Leasing”, EK 29.06.2004. lēmums lietā nr. COMP/M.3090 „Volkswagen / Offset / Crescent / LeasePlan / JV”, EK 03.11.2007. lēmums lietā nr. COP/M. 4844 „Fortis/ABN Amro Assets”, EK 11.12.1995. lēmums lietā nr. COMP/M.669 „Charterhouse / Porterbrook Leasing Company” un EK lēmums lietā Nr. 05.02.2009. lietā nr. COMP/M.5439 „OP Trust / Deutsche Bank London / Lloyds TSB Bank / BNP Paribas / Porterbrook Leasing”

⁵ EK 01.10.2008. lēmums lietā Nr. COMP/M.5296 „Deutsche Bank/ ABN AMRO ASSETS”, EK 23.10.2001. lēmums lietā nr. COMP/M.2577, „GE Capital/Heller Financial”, EK 18.10.2005. lēmums lietā nr. COMP/M.3894 „Unicredito/HVB”

summas. Tādēļ līzings pakalpojuma tirgus lielums tiek atspoguļots pēc konkrētās līzings kompānijas līzings līgumu portfeļa kopējā apjoma uz attiecīgā perioda beigām.

Pēc Ziņojuma iesniedzēja rīcībā esošās informācijas, ko tas saņēmis no Latvijas līzings devēju asociācijas, kopējais līzings pakalpojumu tirgus lielums valstī pēc portfeļa apjoma ir šāds:

2009. gadā - LVL (*)

2010. gadā – LVL (*)

2011.gadā – LVL (*)

(šeit un turpmāk statistika par situāciju visā ģeogrāfiskajā tirgū un apvienošanās dalībnieku konkurentiem ir balstīta uz Ziņojuma iesniedzēja informāciju, ko tas saņēmis no Latvijas līzings devēju asociācijas⁶).

Katra apvienošanās dalībnieka līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa norādīta tabulā Nr.1

Tabula Nr.1

Apvienošanās dalībnieku līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa

Apvienošanās dalībnieks	Tirgus pozīcija konkrētajā tirgū	2011	2010	2009
Swedbank Līzings (Swedbank grupa)	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)
Hipolīzings	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)

Tā kā SIA „Swedbank Līzings” meitas sabiedrība SIA „Swedbank Autoparku Vadība” arī sniedz līzings pakalpojumus, tad tās portfeļa apjoms ir iekļauts SIA „Swedbank Līzings” (Swedbank grupa) rādītājos.

No 2011.gada 1.novembra kreditēšanas pakalpojumus (t.sk. līzings pakalpojumus) patērētājam Latvijas teritorijā drīkst sniegt tikai kapitālsabiedrības, kuras saņēmušas speciālu atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai. Patērētāju kreditētāju licencēšanu un uzraudzību saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra interneta vietnē <http://www.ptac.gov.lv> pieejamo publisko informāciju,⁷ speciālu atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai saņēmušas 49 sabiedrības, tai skaitā 11 sabiedrībām kā kredīta veids norādīts līzings.

Lielākie konkurenti (*). To līzings portfeļa apjoms un tirgus daļas norādītas tabulā Nr.2:

⁶ Norādītie tirgus dati var nesakrist ar LLDA mājas lapā publicēto statistiku, jo tajā publicēta statistika tikai par LLDA biedriem, savukārt, norādītie dati atspoguļo līzings tirgu plašāk, ņemot vērā, ka visi tirgus dalībnieki nav asociācijas biedri; <http://www.lda.lv/par/statistika.html>

⁷ <http://www.ptac.gov.lv/page/535>

**Apvienošanās dalībnieku lielāko konkurentu
līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa**

	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2011					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2010					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2009					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)

SIA „Swedbank Līzings” (*) un pēc apvienošanās tā tirgus daļa līzings tirgū pieaug par ~ (*), sasniedzot ~ (*). Kopumā ir konstatējams, ka SIA „Swedbank Līzings” ir pietiekami spēcīgi konkurenti konkrētajā tirgū. Nākamie (*) lielākie tirgus dalībnieki ir savstarpēji līdzvērtīgi – 2011.gadā to tirgus daļas bija (*), un konkurence ir vērtējama kā pietiekama.

Kaut arī pastāv noteiktas administratīvas un finanšu barjeras ienākšanai Latvijas līzings pakalpojumu tirgū, piemēram, nosacījums saņemt licenci patērētāju kredīvēšanai Latvijas teritorijā, nomaksājot Valsts nodevu 50 000 LVL, tirgū pastāv iespēja jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai.

5.1.1. Finanšu līzings tirgus.

Pēc Ziņojuma iesniedzēju norādītās informācijas, kas iegūta no Latvijas līzings devēju asociācijas, finanšu līzings tirgus lielums pēc portfeļa apjoma:

2009. gadā – LVL (*)

2010. gadā – LVL (*)

2011.gadā – LVL (*)

Katra apvienošanās dalībnieka apgrozījums un tirgus daļa procentos pēc finanšu līzings portfeļa apjoma ir sniegta tabulā Nr.3

Apvienošanās dalībnieku finanšu līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa

Apvienošanās dalībnieks	Tirgus pozīcija konkrētajā tirgū	2011	2010	2009
Swedbank Līzings (Swedbank grupa)	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)
Hipolīzings	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)

Lielākie konkurenti (*). To līzings portfeļa apjoms un tirgus daļas norādītas tabulā Nr.4:

Tabula Nr.4

Apvienošanās dalībnieku lielāko konkurentu finanšu līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa

	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2011					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2010					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2009					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)

Tā kā finanšu līzings veido 83% no kopējā līzings portfeļa apjoma valstī, tad tirgus dalībnieki un to pozīcija tirgū atbilst 5.1. punktā sniegtajam izvērtējumam par līzings tirgu kopumā.

5.1.2 Operatīvā līzings tirgus

Pēc Ziņojuma iesniedzēju norādītās informācijas, kas iegūta no Latvijas līzings devēju asociācijas, operatīvā līzings tirgus lielums pēc portfeļa apjoma:

2009. gadā – LVL (*)

2010. gadā – LVL (*)

2011.gadā – LVL (*)

Katra apvienošanās dalībnieka apgrozījums un tirgus daļa procentos pēc operatīvā līzings portfeļa apjoma ir sniegta tabulā Nr.5

Tabula Nr.5

Apvienošanās dalībnieku operatīvā līzings portfeļa apjoms un tirgus daļa

Apvienošanās dalībnieks	Tirgus pozīcija konkrētajā tirgū	2011	2010	2009
Swedbank Līzings (Swedbank grupa)	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)
Hipolīzings	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)

Apvienošanās dalībnieku lielākie konkurenti operatīvā līzings tirgū 2009.-2011.gadā, to līzings portfeļa apjoms un tirgus daļas norādītas tabulā Nr.6:

**Apvienošanās dalībnieku lielāko konkurentu
operatīvā līzinga portfeļa apjoms un tirgus daļa**

	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2011					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2010					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
2009					
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)

Kaut arī lielākie konkurenti ir tie paši, kas finanšu līzinga tirgū, to savstarpējās pozīcijas ir atšķirīgas. (*) Tādējādi operatīvā līzinga tirgus ir oligopolistisks un tāds tas paliks arī pēc apvienošanās. Prognozējams, ka pēc apvienošanās (*)

5.2. Faktoringa tirgus

Tāpat kā līzinga, arī faktoringa tirgus lielumu viskorektāk ir atspoguļot pēc konkrētās līzinga kompānijas faktoringa līgumu portfeļa kopējā apjoma uz attiecīgā perioda beigām. Portfeļa apjoms izsaka kompānijas peļņitspēju un ietekmi konkrētajā tirgū. Klienta procentu maksājums ir tieši un nepastarpināti atkarīgs no līguma summas, nevis no līgumu skaita vienībām.

Pēc Ziņojuma iesniedzēja sniegtās informācijas faktoringa tirgus lielums Latvijā pēc portfeļa apjoma:

2009. gadā – LVL (*)

2010. gadā – LVL (*)

2011.gadā – LVL (*)

Katra apvienošanās dalībnieka apgrozījums (latos) un tirgus daļa procentos pēc portfeļa apjoma faktoringa tirgū norādīta tabulā Nr.7.

Apvienošanās dalībnieku faktoringa portfeļa apjoms un tirgus daļa

Apvienošanās dalībnieks	Tirgus pozīcija konkrētajā tirgū	2011	2010	2009
Swedbank Līzings (Swedbank grupa)	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)
Hipolīzings	Pēc portfeļa apjoma (LVL)	(*)	(*)	(*)
	Pēc tirgus daļas %	(*)	(*)	(*)

Kā liecina tabulā Nr.7 norādītie dati SIA „Swedbank Līzings” faktoringa portfelis veidoja: (*) (skat. Tabulu Nr.8 un analīzi pēc tās).

Pēc Ziņojuma iesniedzēja sniegtās informācijas, kas balstīta uz Latvijas līzingu devēju asociācijas datiem, apvienošanās dalībnieku lielākie konkurenti faktoringa tirgū 2009.-2011.gadā ir sekojoši tirgus dalībnieki: (*). Apvienošanās dalībnieku lielākie konkurenti faktoringa tirgū 2009.-2011.gadā, to portfeļa apjoms un tirgus daļas norādītas tabulā Nr.8:

Tabula Nr.8

Apvienošanās dalībnieku lielāko konkurentu faktoringa portfeļa apjoms un tirgus daļa

	(*)	(*)	(*)	(*)
2011				
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)
2010				
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)
2009				
Portfeļa apjoms LVL	(*)	(*)	(*)	(*)
Tirgus daļa	(*)	(*)	(*)	(*)

SIA „Swedbank Līzings” pašreizējā atsevišķā daļa faktoringa tirgū ir salīdzinoši liela, tomēr SIA „Hipolīzings” daļa faktoringa tirgū nav liela, līdz ar to apvienošanās rezultātā tirgus koncentrācija būtiski nemainīsies. (*). Turklāt, jāņem vērā, ka ļoti strauji ir augusi (*) pozīcija šajā tirgū, kas liecina, ka pat pie augstas tirgus koncentrācijas, kāda tā bija 2010.gadā, konkurences starp tirgus dalībniekiem ir iespējama un notiek.

SIA „Swedbank Līzings” un SIA „Hipolīzings” klienti ir fiziskas un juridiskas personas - līzingu un faktoringa klienti, kuru procentuāls sadalījums pa nozarēm atspoguļots tabulā Nr.9:

Tabula Nr.9

SIA „Swedbank Līzings” un SIA „Hipolīzings” klientu sadalījums pa nozarēm

Nozare	Swedbank Līzings	Hipolīzings
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)

(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
(*)	(*)	(*)
Kopā	100.00%	100.00%

Kā liecina tabulā pieejamie dati, atsevišķās nozarēs darbība pārklājas un apkalpoto klientu procentuālais sadalījums ir līdzīgs, bet, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, katra apvienošanās dalībnieka lielākie klienti ir atšķirīgi. Apvienošanās rezultātā tiktu saglabāts ilgtspējīgs tirgus dalībnieks. Pakalpojumu - līzingu un faktoringa - izplatīšana tiks turpināta vienā no plašākajiem finanšu sektora izplatīšanas tīkliem Latvijā – Swedbank AS filiālēs, tādējādi sekmējot klientiem iespēju saņemt minētos finanšu pakalpojumus laicīgi un efektīvi.

Konkrētajos tirgos nepastāv citi būtiski šķēršļi vai administratīvas barjeras bez iepriekš minētās licences patērētāju kredīšanai līzingu pakalpojumu tirgū. Saskaņā ar Ziņojuma iesniedzēja norādīto, jaunam tirgus dalībniekam, lai kļūtu par līzingu un faktoringa pakalpojumu tirgus dalībnieku, galvenokārt jārēķinās ar finansiālajiem apsvērumiem, proti, jābūt pieejamiem naudas līdzekļiem līzingu un faktoringa darījumu finansēšanai.

Ņemot vērā analīzi par tirgus dalībnieku tirgus daļām un to izmaiņām, nav sagaidāms, ka SIA "Swedbank Līzings", neatkarīgi no tā pieaugošā tirgus daļas lieluma līzingu un faktoringa tirgos, varētu rīkoties neatkarīgi no saviem konkurentiem un klientiem, īstenot tirgus varu - nepamatoti paaugstināt samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem, samazināt piedāvājuma apjomu vai citādi izmantot savu pozīciju. Analizētajos tirgos ir daudz konkurentu, kas piedāvā savus pakalpojumus. Līdz ar to secināms, minētās apvienošanās rezultātā nerodas un nenostiprinās dominējošais stāvoklis, kā arī netiek būtiski samazināta konkurence finanšu līzingu, operatīvā līzingu un faktoringa tirgos Latvijā, tādēļ šāda apvienošanās ir atļaujama.

Ievērojot visu augstāk minēto, kā arī pamatojoties uz Konkurences likuma, 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otrās daļas pirmo punktu, 16.panta pirmo un ceturto daļu Konkurences padome

nolēma:

atļaut SIA „Swedbank Līzings” un SIA „Hipolīzings” apvienošanās, kas paredzēta, SIA „Swedbank Līzings” iegūstot izšķirošu ietekmi pār SIA „Hipolīzings”.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama